

Visi uz vēlēšanām!

PAR TAUTAS LAIMI!

V. Ivanova zīm.

NĀKOTNES VĀRDĀ

Vēlēšanu dienā, ejot pie urnām, lai nodotu savu balsi par komunistu un bezpartejisko bloka kandidātiem, ikviens brīvais padomju tautas dēls un meita domā par nākotni. Vēlēšanu biļetens mūsu ļaužu rokās līdzinās sava veida ceļa zīmei, kas ved rītdienā. Prāts un domas tad iesniedzas jaunā darba cēlienā, kas mērojams gadiem. Par to, lai visi plāni piepildītos, lai darbi veiktos vēl raitāk un pūliņi dotu jo ražosus augļus, balso padomju pilsonis — savas socialistiskās lielvalsts īstenais saimnieks. Un, izpildīdams savu patriotisko pienākumu, viņš ar to dod solījumu partijai, padomju valdībai un biedram Staļinam, ka pats būs aktīvs, pašizlīdzīgs cīnītājs par to, lai viss, kas nolemts un iecerēts, piepildītos dzīvē.

Ar īsta saimnieka skatu padomju cilvēks šodien pārlūko rītdienas darba lauku. Viņš necel gaisu pils un nezīlē savu nākotni. Marksisms-lenīnisms viņam atklājis sabiedrības attīstības likumus un virzošos spēkus. Tādēļ arī mūsu turpmākais ceļš ir skaidri nosprausts, mūsu darbi pakļauti dzelzainai likumsakarībai. Viss notiks tā un tad, kā paredzējusi partija, kā iecerējis biedrs Staļins. Ir tikai viens priekšnoteikums, kas jānodrošina, lai dzīve aizritētu pa tādu gultni, kā mēs to vēlamies, lai varētu izpildīt savus plānus ne vien pašu noteiktajos termiņos, bet tālu aizsteigties laikam priekšā. Tas ir miers, mierīga, radoša darba iespēja.

Miers vajadzīgs visiem tiem, kas ceļ jaunas pilsētas un ciemus. Miers nepieciešams drosmīgam celtņiekam, kas savaldā varenu upju strauves un nodod to milzā spēku cilvēku kalpībā. Miers ir lielākais palīgs zemes kopējam, kura vienīgā vēlēšanās ir nevis iznīcināt druvas auglību, samazināt to, bet celt un vairot tādas apmēros, kam robežu nav iespējams paredzēt. Miers ļauj pilnā spēkā izvērsties visu to zinātnieku, mākslas un kultūras darbinieku radošajai jaunradei, kas ar sirdi un dvēseli kalpo cilvēces laimei un labklājībai, cilvēku prāta un labāko jūtu izkopšanai, tautu brālībai un sadarbībai. Miers tāpat vajadzīgs padomju tautai, jo tieši tas raksturīgs mūsu visu pūliņiem.

Šodien, balsodami par savu nākotni, mēs balsojam arī par mieru, vienu no šīs nākotnes piepildīšanas stīrakmeņiem.

Savā vēsturiskajā runā 1946. gada 9. februārī visas tautas pirmais deputāts kandidāts biedrs Staļins nosprauda uzdevumus, kas veicami, lai mūsu zeme būtu pasargāta no visām nejausībām, un paredzēja, cik ilgs laiks būs vajadzīgs, lai tos izpildītu. Mēs sekmīgi realizējam šos uzdevumus, un pati dzīve nepārprotami apliecina, ka tie tiks veikti lielā Staļina noteiktajos termiņos. Bet iekams tas nav izdarīts, mēs esam spiesti ļoti uzmanīgi sekot visam, kas notiek aiz padomju zemes robežām. Un, to darot, arvien vairāk pārliecināties, ka imperialisma spēki, kurus vada amerikāņu un angļu pašreizējie varasvīri, drudžaini gatavojas karam — jaunam uzbrukumam Padomju Savienībai un tautas demokrātijas zemēm. No vārdiem viņi pārgājuši pie darbiem, no draudiem pie atklātās intervencijas, kurā jau piedalās milzīgas amerikāņu armijas un kara tehnikas masas. Tāda ir īstenība, pret kuru nedrīkst aizvērt acis.

Ir vietā to atcerēties arī šodien — visas tautas svētku dienā, lielas uzvaras dienā. Lai katrs biļetens, ko ielaizām urnā, vēl un vēlreiz apliecinā padomju ļaužu lepo apziņu — mēs esam gatavi un nebaidāties nekā! Ne velti, Padomju Savienības izveidota un vadīta, visās zemēs un kontinentos savus spēkus cīņai par mieru izvērs visu laiku varenākā kustībā — starptautiskā miera fronte. Bet vislielāko briesmu un pārbaidījumu bridim modri stāv sarga vietā visas tautas mīļotā un auklētā Padomju Armija un Jūras Kara Flote. Dzīvības vārdā, nākotnes vārdā, brīvības un taisnības uzvaras vārdā lai no sirds šodien sveicinām neuzvaramos Padomju Savienības Bruņotos Spēkus!

23. februārī aprīlī 33 gadi, kopš vēstures arenā uzņāca Padomju Armija un Jūras Kara Flote. Grūtā brīdī māte Dzimtene aicināja savus dēlus pie ieročiem svētajā socialistiskās Dzimtenes aizsargāšanas karā. Un jau toreiz mūsu Armija, mūsu Flote pierādīja, ka tās ir tautas uzticības cietnīgas. Ienaidnieka tehniskais pārsvars, laupīšanas karu pieredze, viņa ciltības un nekrietnības sašķīda īstas tautas armijas karavīru masu varonības, savas taisnās lietas apziņas un vēsturiskās misijas izpratnes priekšā.

Sen pagājuši tie laiki, kad Padomju Armija bija vāji apbruģota, kad tai trūka pieredzes bagātu komandieru kadru un vajadzīgās apgādes. Padomju tauta, izpildot biedra Staļina ģenialos norādījumus, izpildot zvērestu, ko Vadonis deva pēc lielā Leņina nāves, bagātīgi devusi savai mīļotajai Armijai visu, kas nepieciešams cīņai un uzvarai, un Padomju Armija kļuvusi par pirmklasīgu mūsdienu armiju, neuzvaramu miera sargu.

«Kas attiecas uz Padomju Savienību, tad tā arī turpmāk nelokāmi piekops kara novēršanas un miera saglabāšanas politiku.» — vēlēšanu priekšvārda sarunā ar «Pravdas» korespondentu teica biedrs Staļins. Mieram kalpos mūsu Dzimtenes aizvien pieaugošais spēks, mieru sargās mūsu varenā Armija, par mieru cīnīdamies padomju ļaudis šodien atdod savas balsis par komunistu un bezpartejisko bloka kandidātiem.

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1951. G.

18. FEBRUARĪ

Nr. 7 (318)

Biedra J. V. STAĻINA saruna

ar „Pravdas” korespondentu

Nesen „Pravdas” korespondents griežas pie biedra Staļina ar vairākiem ārpolitiskajiem rakstura jautājumiem. Zemāk ievietota biedra J. V. Staļina atbilde.

Jautājums. Kā Jūs novērtējat Anglijas premjera Ešlija pēdējo paziņojumu apakšnamā, ka pēc kara pabeigšanas Padomju Savienība nav atbrūņojusies, t. i. nav demobilizējusi savu karaspēku, ka kopš tā laika Padomju Savienība arvien vairāk palielina savus bruņotos spēkus?

Atbilde. Es novērtēju šo premjera Ešlija paziņojumu kā Padomju Savienības apmelošanu.

Visai pasaulei zināms, ka Padomju Savienība pēc kara demobilizēja savu karaspēku. Kā zināms, demobilizāciju izdarīja trijos posmos: pirmo un otro posmu — 1945. gadā un trešo posmu — no 1946. gada maija līdz septembrim. Bez tam 1946. un 1947. gadā izdarīja Padomju Armijas personālā sastāva vecāko gadagājumu demobilizāciju, un 1948. gada sākumā demobilizēja visus atlikušos vecākos gadagājumus.

Tādi ir visiem zināmie fakti.

Ja premjers Ešlijs būtu stiprs finanču vai ekonomiskajā zinātnē, viņš bez grūtībām saprastu, ka neviena valsts tai skaitā arī Padomju valsts, nevar izvērst pilnā sparā civilo rūpniecību, uzsākt tik lielas celtnes kā hidrostatijas pie Volgas, Dņepras un Amudarijas, kas prasa desmitiem miljardiem budžeta izdevumu, turpināt masu patēriņa preču cenu sistematiskas pazemināšanas politiku, kas arī prasa desmitiem miljardiem budžeta izdevumu, ieguldīt simtiem miljardus vācu okupantu izpostītās tautas saimniecības atjaunošanā un līdz ar to vienlaikus pārvairot savus bruņotos spēkus, izvērst kara rūpniecību. Nav grūti saprast, ka tāda neprātīga politika novestu valsti bankrotā. Premjeram Ešlijam no paša pieredzes, kā arī no ASV pieredzes, vajadzētu zināt, ka valsts bruņoto spēku pārvairošana un bruņošanās drudzis ved pie kara rūpniecības paplašināšanas, pie civilās rūpniecības sašaurināšanas, pie lielo civilo būvju pārtraukšanas, pie nodokļu paaugstināšanas, pie cenu paaugstināšanas masu patēriņa precēm. Saprātams, ja Padomju Savienība nesašaurina, bet, gluži otrādi, paplašina civilo rūpniecību, nesašaurina, bet, gluži otrādi, paplašina jaunu grandiozu hidrostatiju un irigācijas sistēmu celtniecību, nepārtrauc, bet, gluži otrādi, turpina cenu pazemināšanas politiku, — tad tā nevar vienlaikus uzsākt kara rūpniecību un pārvairot savus bruņotos spēkus, neriskējama atstāties bankrotā stāvoklī.

Un ja premjers Ešlijs, neraugoties uz visiem šiem faktiem un zinātniskajiem apsvērumiem, tomēr uzskata par iespējamu atklāti apmelo Padomju Savienību un tās miera politiku, tad to var izskaidrot tikai ar to, ka ar Padomju Savienības apmelošanu viņš domā atlaistot drudžaino bruņošanās, ko Anglijā pašlaik realizē leiboristu valdība.

Premjeram Ešlijam vajadzīgi meli par Padomju Savienību, viņam vajaga parādīt Padomju Savienības miera politiku kā agresīvu politiku, bet Anglijas valdības agresīvo politiku kā miera politiku, lai maldinātu angļu tautu, uzspiestu tai šos melus par PSRS un tādējādi krāpšanas ceļā to ierautu jaunā pasaules karā, ko organizē Amerikas Savienoto Valstu valdošās aprindas.

Premjers Ešlijs tēlo sevi kā miera piekritēju. Bet, ja viņš tiešām ir par mieru, kādēļ viņš noraidīja Padomju Savienības priekšlikumu Apvienoto Nāciju Organizācijā nekavējoties noslēgt Miera Paktu starp Padomju Savienību, Angliju, Amerikas Savienotajām Valstīm, Ķīnu un Franciju?

Ja viņš tiešām ir par mieru, kādēļ viņš noraidīja Padomju Savienības priekšlikumu nekavējoties sākt bruņošanās samazināšanu, nekavējoties aizliegt atomieročus?

Ja viņš tiešām ir par mieru, kādēļ viņš valā miera aizstāvēšanas piekriņķus, kādēļ viņš aizliedza Miera aizstāvju kongresu Anglijā? Vai tad miera aizstāvēšanas kampaņa var apdraudēt Anglijas drošību?

Skaidrs, ka premjers Ešlijs ir nevis par miera saglabāšanu, bet gan par jauna agresīva pasaules kara izraisīšanu.

Jautājums. Ko Jūs domājat par intervenciju Korejā, ar ko tā var beigties?

Atbilde. Ja Anglija un Amerikas Savienotās Valstis galīgi noraidīs Ķīnas Tautas Valdības miera priekšlikumus, tad karš Korejā var beigties tikai ar intervantu sakāvi.

Jautājums. Kādēļ? Vai tad amerikāņu un angļu ģenerāli un virsnieki sliktāki nekā ķīniešu un korejiešu?

Atbilde. Nē, nav sliktāki. Amerikāņu un angļu ģenerāļi un virsnieki nav nemaz sliktāki par jebkuras citas zemes ģenerāļiem un virsniekiem. Kas attiecas uz ASV un Anglijas karavīriem, tad, kā zināms, karā pret hitlerisko Vāciju un militaristisko Japānu viņi parādīja sevi no vislabākās puses. Ar ko tas izskaidrojams? Ar to, ka karu pret Koreju un Ķīnu karavīri uzskata par netaisnīgu, turpretim karu pret hitlerisko Vāciju un militaristisko Japānu viņi uzskatīja par pilnīgi taisnīgu. Tas izskaidrojams ar to, ka šis karš ir ļoti populārs amerikāņu un angļu karavīru vidū.

Patiesi, grūti pārliecināt karavīrus, ka Ķīna, kas neapdraud ne Angliju, ne Ameriku un kurai amerikāņi atņēmuši Taivas salu, — ir agresors, bet Amerikas Savienotās Valstis, kas sagrābušas Taivas salu un plevēdušas savu karaspēku pie pašām Ķīnas robežām, — ir tās, kas aizstāvas. Grūti pārliecināt karavīrus, ka Amerikas Savienotajām Valstīm ir tiesība aizstāvēt savu drošību Korejas teritorijā un pie Ķīnas robežām, bet Ķīnai un Korejai nav tiesības aizstāvēt savu drošību savā pašu teritorijā vai pie savas valsts robežām. Tāpēc arī šis karš nav populārs angļu un amerikāņu karavīru vidū.

Protams, pat ģenerāļi un virsnieki ar vislielāko pieredzi var cīnīties sakāvi, ja karavīri viņiem uzspiesto karu uzskata par dziļi netaisnīgu un ja viņi tadēļ savus pienākumus frontē pilda formāli, neticēdami savas misijas taisnīgumam un bez sajūsmas.

Jautājums. Kā Jūs novērtējat Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) lēmumu, kas Ķīnas Tautas Republiku pasludina par agresoru?

Atbilde. Es novērtēju to kā apkauņojošu lēmumu.

Patiesi, vajaga pazaudēt pēdējās kauņas paliekas, lai apgalvotu, ka Amerikas Savienotās Valstis, kas sagrābušas Ķīnas teritoriju, Taivas salu, un iebrukušas Korejā līdz Ķīnas robežām, — ir tās, kas aizstāvas, bet Ķīnas Tautas Republika, kas aizstāv savas robežas un cenšas atgūt amerikāņu sagrābto Taivas salu, — ir agresors.

Apvienoto Nāciju Organizāciju, kas nodibināta kā miera saglabāšanas balsts, pārvērš par kara ieroci, par jauna pasaules kara izraisīšanas līdzekli. ANO agresīvais kodols ir desmit valstis — agresīvā Ziemeļatlantijas pakta locekles (ASV, Anglija, Francija, Kanada, Beļģija, Holande, Luksemburga, Danija, Norvēģija, Islande) un divdesmit Latīņamerikas valstis (Argentīna, Brazīlija, Bolīvija, Čīle, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Dominikas republika, Ekvadora, Salvadora, Gvatemala, Haīti,

Hondurasa, Meksika, Nikaragva, Panama, Paragvaja, Peru, Urugvaja, Venecuēla). Šo valstu pārstāvji tad nu arī lemj ANO-jā par kara un miera likteni. Tie bija viņi, kas ANO-jā uzspieda kauna pilno lēmumu par Ķīnas Tautas Republikas agresivitāti.

Pašreizējo kārtību ANO-jā raksturo, piemēram, tas, ka nelieļauj Dominikas republikai Amerikā, kurai tik tikko divi miljoni iedzīvotāju, ir tagad ANO-jā tikpat liels svars kā Indijai un daudz lielāks svars nekā Ķīnas Tautas Republikai, kurai nav balsis tiesību ANO-jā.

Tādējādi, pārvēršdamās par agresīva kara ieroci, ANO līdz ar to nav vairs vispasaules līdztiesīgu nāciju organizācija. Pēc būtības ANO tagad ir ne tik daudz vispasaules organizācija kā amerikāņu organizācija, kas rīkojas pēc amerikāņu agresoru vajadzībām. Ne tikai Amerikas Savienotās Valstis un Kanada cenšas izraisīt jaunu karu, bet uz šā ceļa stāv arī divdesmit Latīņamerikas valstis, kuru mūžnieki un tīroģļi alkst pēc jauna kara kaut kur Eiropā vai Āzijā, lai karotājām valstīm pārdotu preces par pārmērīgi augstām cenām un saraustu miljonus šajā asiņainajā darījumā. Nevienam nav noslēpums, ka divdesmit Latīņamerikas valstu 20 pārstāvji tagad ir visciešāk saliedēti un paklausīgākie Amerikas Savienoto Valstu armijā ANO-jā.

Tādējādi Apvienoto Nāciju Organizācija stājas uz Tautu Savienības bēdīgi slavenā ceļa. Ar to viņa aprok savu morālo autoritāti un nolemj sevi saīsināt.

Jautājums. Vai Jūs uzskatāt jaunu pasaules karu par neizbēgamu?

Atbilde. Nē. Vismaz pašlaik to nevar uzskatīt par neizbēgamu.

Protams, Amerikas Savienotajās Valstīs, Anglijā, tāpat kā Francijā, ir agresīvi spēki, kas alkst jauna kara. Viņiem karš vajadzīgs, lai iegūtu virspeln, lai aplaupītu citas zemes. Tie ir miljardieri un miljoni, kas karu uzskata par ienākumu avotu, kurš dod kolosālu peļņu.

Viņi, šie agresīvie spēki, tur savās rokās reakcionārās valdības un vada tās. Bet tai pašā laikā viņi baidās no savām tautām, kas negrib jaunu karu un ir par miera saglabāšanu. Tāpēc viņi cenšas izmantot reakcionārās valdības, lai savas tautas ievīktu melu tīklā, krāptu tās un iztēlotu jauno karu kā aizsardzības karu, bet mieru mīlošo valstu miera politiku kā agresīvu. Viņi cenšas krāpt savas tautas, lai uzspiestu tām savas agresīvas plānus un ierautu tās jaunā karā.

Tieši tadēļ viņi baidās no miera aizstāvēšanas kampaņas, baidās, ka tā var atmastot reakcionāro valdību agresīvos nodomus.

Tieši tadēļ viņi izgāza Padomju Savienības priekšlikumus par Miera Pakta noslēgšanu, par bruņošanās samazināšanu un par atomieroču aizliegšanu, baidādamies, ka šo priekšlikumu pieņemšana iedragās reakcionāro valdību agresīvos pasākumus un bruņošanās drudzi padarīs par nevajadzīgu.

Ar ko beigsies šī agresīvo un mieru mīlošo spēku cīņa?

Miers tiks saglabāts un nostiprināts, ja miera saglabāšanu tautas pārņems savās rokās un aizstāvēs to līdz galam. Karš var kļūt nenovēršams, ja kara kurinātājiem izdosies ievīkt tantu masas melu tīklā, piekrāpt tās un ieraut tās jaunā pasaules karā.

Tāpēc plašai miera saglabāšanas kampaņai kā kara kurinātāju noziedzīgo machināciju atmakošanas līdzekli pašlaik ir pirmšķirīga nozīme.

Kas attiecas uz Padomju Savienību, tad tā arī turpmāk nelokāmi piekops kara novēršanas un miera saglabāšanas politiku.

Par komunistu un bezpartejisko bloka uzvaru!

V. Tiščenko zīmējums

Par mūsu šodien un rīt dienu!

EVALDS VILKS

Sirds priecājas, kad redzi plašu rudzu lauku, kur tikpat kā jūrā vilnis tiecas panākt vilni, līdz izbeidz savu skrējumu pie pašgājēja kombaina, kas mē visam tīrumam pāri lielu un taisnu ceļu. Sirds priecājas, kad agrā rītā dzirdi jaunceltās fabrikas pirmo svilpienu, kas aplūst kopā ar citu fabriku balsīm varenā kori, kura skaņas vēl ilgā skan ausīs kā skaista simfonija. Sirds priecājas, jo tas viss ir mūsu, tā ir mūsu dzīve, mūsu darbs, tā ir mūsu brīvā Dzimtene, par kuru skaistākas pasaulē nav nevienas zemes.

Bet vēl lielāks prieks un lepnums par mūsu dzīvi, par mūsu šodien un rīt dienu, vairojot mūsu cilvēkus, vienkāršos padomju laudis, kas ar savām rokām rada visas materiālās vērtības un par kuriem tik daudz ar lielu mīlestību runājis biedrs Stalins.

«Cilvēks — tas skaņ lepnis», kādreiz teica lielais humanists Maksims Gorkijs. Jā, mūsu valstī ikviens ar paceltu galvu nes šo lepo vārdu — cilvēks, pie mums nav it nekādu šķēršļu, lai cilvēks elpotu pilnu krūti, augtu, veidotos, izkoptu savas spējas, talantus, solotu uz priekšu. Pie mums cilvēks — pats dārgākais no visiem kapitāliem.

Sarunājoties ar padomju laudim, daudzreiz ienāk prātā viena doma. Lūk, komjauniete, beigusi augstskolu, aizbrauc uz lauku vidusskolu par skolotāju. Viena dedzīgi stāsta par pirmajām stundām, par sabiedrisko darbu, par to, kā iekārtojiesies, dzīvot, un kāds ir skolotāju kolektīvs. Kolchoznieks anstaigādams jaunā ciemata vietu, rāda: «Te būs galvenā iela, te būs kantoris, klušs, bet te es uzcelšu šev jaunu māju». Tautas nama vadītājs, iekārtojies sanāksmju zālī, vaicā: «Kā jums liekas, būs labi?». Jā, ir skaisti strādāt par skolotāju, skaisti celt jaunu māju jaunā ciematā, strādāt tautas namā, iekārtojot skatuvi, pavadīt vēl vakaros daudz stundu, iestudējot dziesmas, lugas. Un raugoties runātāji, klausoties viņu, iedomāties: «Biedri, tu strādā, veido, radi, pārvari visādus šķēršļus, tu neskaiti stundas, iekļējies darbā, tev priekšā ir mērķis, tu ej uz to un zini, ka to sasniegsi. Bet kāda būtu tava dzīve bez padomju varas? Kas tu būtu? Cilvēks? Smieklīgi iedomāties. Tevi neviens nesauktu par cilvēku, bet gan par kaļpu, par precī ko pērk un pārdod, nevienam nebūtu nekādas daļas gar tavu cilvēka cienu — to lebrādātu dubļos tie kam manā un vara. Vini nīrgātos par tavām tieksmēm pēc laimes, kaut arī šī laime būtu pavisam sīka. Vienīgā

tava tiesība būtu pārdot sevi — protams, ja ir pircējs, bet ja pircēja nav, tad vēl tev būtu tiesības izbeigt dzīvi — tā vairs nevienam nebūtu vajadzīga tu būtu lieks».

Mēs pamazām aizmirstam tos laikus, kad cilvēks bija lieks, lai gan tie bija pavisam nesenā pagātnē. Mēs esam parādīši vairāk skatīties uz priekšu nekā atpakaļ. Bet tomēr der atskatīties arī atpakaļ, jo tikai tā var redzēt, kādu milzīgu soli mūsu tauta spērusi uz priekšu.

Nāc prātā mazs notikums 1945. gada sākumā Rēzeknes II stacijas ēdnīcā. Bija vēla vakara stunda, ārā sals, vējš. Pie galdiņiem vakarīnāja depo strādnieki, pārmijnieki, dzelzceļu kalpotāji, istabā drūmējās jaunatne. Bet nomaļus no visiem ēdnīcas stūri uz kebīša sēdēja sīks zēns. Viņš nelīkās ne zinis par apkārtni, bet kaut ko cītīgi rakstīja biezā, nodrīskātā burtnīcā.

Mēs sākam sarunāties ar viņu Izrādījās, ka viņš raksta dzejoļus. Tās bija vienkāršas, dzīvu sāpju un naida pilnas rindas par dzīvi pie budža, par gana gaitām, par auksto rasu un skarbaļiem rudens vējiem. Tur bija arī mīlestības apstāstījumi vārdi par armiju — atbrīvotāju, par Kremļa zvazīni un Stalīnu.

Zēns Rēzeknē bija iebraucis kārtot kādas darīšanas. Viņš dzīvoja Silajāņu pagastā, budža pirti, kopā ar māti, četriem brāļiem un māsām Skrandas un mūžīgā izsalkums — viss, ko viņš bija ieguvis savā īsajā dzīvē. Jā, vēl — viņš bija iemācījis nīst ar visu savas mazās būtnes spēku, viņš bija ticis ar komjauniešiem, viņš bija apzinājies sevi par cilvēku un šais pamīram uzticētajās rindās kaislīgi prasīja sev cilvēka vietu zemes virsū.

Mēs teicām viņam: «Mazais cilvēk, cel augstāk galvu! Tici — būs labi, ar mums ir padomju vara, ar mums ir Stalīns!» Un tad mēs viņu satikām Rīgā. Viņš atnāca ciemos, tērpiet jaunās arodskolnieka drēbēs. Viņš, kautrīgi smaidīdams, skatījās mūsos, jo mēs viņu sākumā nepazinām.

Viņa māte jau sen vairs nedzīvo budža pirti, bet strādā kolchozā.

Un pēc tam vēl ilgi, kad es svētkos un demonstrācijās redzēju ielās solojam arodskolnieku kolonas, mūsu slavenās strādnieku šķiras jauno maiņu, es domāju par zēnu no kādreizējā

Silajāņu pagasta un centos viņu pamānīt. Ne katreiz tas izdevās, jo šādu zēnu ir tūkstošiem. Bet es zinu, ka kādreiz vēl satīksu viņu uz mūsu dzīves lielā ceļa. Vai es viņu tad pazīšu? Kas viņš būs: meistars fabrikā, varbūt studēs augstskolā, varbūt būs partijas darbinieks, varbūt dzejnieks?

Bet kas notiktu ar zēnu no Silajāņu pagasta, ja pie mums nebūtu padomju varas?

Mūsu zemē cilvēks aug neiedomājami ātri. Neiedomājami ātri mūsu laudis veidojas jaunās īpašības, kas cilvēku cel augstāk, dara viņu vērtīgāku, cienīgu dzīvot komunistiskajā sabiedrībā.

Pavisam nesen notika Latvijas komjaunatnes Centrālās Komitejas plēnums, kur satiku Talsu rajona kolchoza «Uzvara» kolchoznieku Robertu Kaulīnu. Mēs atcerējāmies tikšanos viņa kolchozā pagājušajā gadā. Toreiz viņš bija kolchoza brigadieris, komjaunatnes pirmorganizācijas sekretars. Mēs anstaigājām visu kolchozu, skatījām jaunceltas, brīnišķīgo žuburoino kviešu lauku, no kura ieguva lielāku ražu nekā selekcijas stacijā, priecājāmies par cukurbietēm, kas solīja bagātīgi atmaksāt cilvēku pūles.

«Ko nu dara jūsu komjaunieši?», — tagad pēc gada, viņam jautāju. «Strādā labi», viņš atbildēja. «Par sekretaru ievēlējam enerģisku puisi».

«Kā, vai tad tu vairs neesi sekretars?»

Viņš pasmējās.

«Tagad esmu partijas pirmorganizācijas sekretars, kolchoza priekšsēdētāja vietnieks...»

Viņam tikai nedaudz pāri divdesmit gadiem, viņš — kolchoza priekšsēdētāja vietnieks, partijas pirmorganizācijas sekretars, viņa krūtīs grezno Darba Sarkanā Karoga ordenis.

Ir labi dzīvot padomju zemē, kur izraisīti visi tautas radošie spēki, kur tauta pati veido un kārtu savu dzīvi, lai tā, lai tā, no dienas dienā būtu bagātāka, skaistāka, krāšņāka.

Tādēļ šajai brīdī, ejot pie urnām, ievēlējot republikas Augstāko Padomli, mūsu tauta balso par savu šodien un rīt dienu, par savu padomju varu, par partiju, kas mūsu tautu izvedusi no nēdienām uz neapverami plašā padomju dzīves ceļa, balso par cilvēku, kura vārds ir visu mūsu uzvaru un panākumu simbols, kas stāv nomodā par tautas laimi, lai nekādas nēdienas un priekšas vairs neapstumotu tās nākamību — balso par biedru Stalīnu.

rieši — stalingradieši, apraksti par Padomju Savienības Varoni Aleksandru Ševčenko un par Padomju Savienības divkārtējo Varoni Vladimīru Lavriņevu.

4000 KONCERTU

Vairāki simti Padomju Savienības teatru solisti, kuru un muziku kolektīvi viesojas PSRS pilsētās, Maskavā ar lieliem panākumiem noritēja pazīstamās latviešu dziedātājas E. Pakules un gruzīnu diriģenta O. Dimitriadi koncerti. No daudziem koncertiem Vidusāzijas republikās atgriezies Uralu tautas koris. Osipova vārdā nosauktais valsts krievu tautas orķestris viesojas patlaban Ukrainā. Uz Baltijas republikām izbrauc Leningradas akadēmiskā kapela. Aizkaukazijas pilsētās koncertē moldaviešu ansamblis «Doīna». Sefības koncertā pie Volgas-Donas

kanāla celtniekiem izbraukusi Maskavas teatru mākslinieku grupa ar PSRS tautas mākslinieku M. Michailovu priekšgalā.

Līdzās parīstamajiem mākslas meistariem koncertizbraukumos piedalās arī jaunie apdāvinātie mākslinieki, Vissavienības un starptautisko konkursu dalībnieki. Ukrainā, Baltkrievijā, Vidusāzijas, Aizkaukazijas un Baltijas republikās, Pievolgas, Uralu un Sibīrijas pilsētās notiek koncertu cikli, kas veltīti jauno mākslinieku daiļradei.

Pavisam šai sezonā notiks vairāki nekā četri tūkstoši koncertizbraukumu.

Svarīgākais posms padomju muzikas attīstībā

Pirms trim gadiem, 1948. gada 10. februārī, publicētais VK(b)P CK lēmums par V. Muradeli operu «Lielā draudzība» pēc savas nozīmes ir svarīgākais posms padomju muzikas attīstībā.

Trīs gados, kas pagājuši kopš šī nozīmīgā notikuma mūsu muzikas mākslas vēsturē, notikušas lielas pārmaiņas. Realistiskais virziens padomju muzikā iekarojis valdošo stāvokli. Dažādos žanros rodas arvien vairāk un vairāk idejiski un mākslinieciski ievērojami kompozīciju. Komponistu daiļrade galvenā kārtā pievērsusies padomju īstenībai. Bet vēl taču pavisam nesen bija atrodami laudis, kuri atzina, ka realistiski dzīvu, tipiski vispārinātu tēlu radīšanai māksliniekam nepieciešams «laika atstatums», ka parādībai, ko attēlo muzikā, jāatrodas kaut vai zināmā laika attālumā no māksliniķa!

VK(b)P CK vēsturiskajā lēmumā dots vissvarīgākais norādījums: radīt padomju operu — mākslinieciskās vērtības ziņā visbagātāko un plašo klausītāju masu iemīļoto žanru. Komponisti uz šo partijas norādījumu atbildēja ar sasprindzinātu darbu operu jaunradē. Vienā pašā 1950. gadā un 1951. gadā sākumā mūsu valstī inscenētas 18 jaunas padomju operas.

Vairums jauno operu sarakstītas par padomju tēmu, Lielā Tēvijas kara laikmeta padomju varoņu patriotu un socialistisko lauku stachanoviešu dzīves mākslinieciskie tēli, temas par cīņu pret pagātnes paliekām cilvēku apzinā, komunistiskās audzināšanas priecīgā radosā darba jautājumi — tas viss ir jauns operas žanrā un nozīmē soli uz priekšu padomju operas mākslas attīstībā.

Padomju muzikas jaundarbu skate, kas notika 1950. gada beigās, pierādīja, ka mūsu komponistu panākumi arī citos žanros nav mazie. Piemēri tam ir N. Mjaskovska 27. simfonija, V. Makarova svīta solīstiem, korim un orķestrim «Varonupe», S. Prokofjeva oratorija «Miera sardze» un vokāli simfoniskā svīta «Ziemas ugunsgrāvis», V. Vlasova un V. Feres kantāte «Dzimtā kolchoza», A. Abasova «Kantāte par Stalīnu», N. Peiko «Moldāvijas svīta», V. Gomoljaka «Aizkarpu svīta», K. Kužamjarova simfoniskā poema «Rizvangu», G. Galīnina «Episkā poema», A. Mačavariāni koncertsvītolei un orķestrim V. Muradeli simfoniskā poema orķestrim un korim «Uzvaras ceļš», A. Babadžanijana koncerts klavierēm un orķestrim, vesela virkne kamermuzikas, vokālās un instrumentālās muzikas kompozīciju, skandralbi krievu tautas instrumentu orķestrim.

Padomju komponisti, atsaucoties uz tagadnes aktuāliem jautājumiem, dziesmu daiļradē pacēlušies miera cīņas tēmu. Jaunās dziesmas guvušas plašu popularitāti mūsu zemē un ārzemēs, ar tām visi labās gribas cilvēki izteic savu kvēlo protestu pret kara histeriju, pret kara kurinātājiem, gribu cīnīties par mieru, par brīvību, par demokrātiju. Tādas daudzu darbu vidū ir A. Novikova, S. Tulikova, V. Muradeli, V. Belija un citu komponistu labākās dziesmas.

Bet, neraugoties uz šiem pirmajiem panākumiem, izpildot norādījumus, kas formulēti VK(b)P CK vēsturiskajā lēmumā, vēl tālu nav paveikta viss. Jaunās operas nav darbojošos personu spilgtā muzikālā notēlojuma. Muzika, kas raksturo padomju varoņu tēlus, neizraisa klausītāju tik spontāni un ar tādu spēku kā krievu operas klasikas daiļdarbi. Vēl nav vajadzīgā augstuma jauno operu muzikālā dramaturģija. Darbības galvenā atspere — konflikta asums — tānīs dažkārt izrādās vēl vājā attīstīts, bet palaiķam arī sdomāts.

Arī citos žanros komponistiem vēl jāatrisina daudzi daiļrades uzdevumi. Jauno simfonisko beztekstu kompozīciju lielākal daļai trūkst tās tēlu spilgtās konkrētības, formas skaidrības un attīstības dabiskuma, kas šāda veida kompozīcijas padara par muzikāli spilgtām, plaši saprotamām.

Nepietiekami pilnīgi un plaši uz dzīves aktuāliem prasībām atsaucas padomju masu dziesma. Maz vēl augstā mākslinieciskā līmenī plaši popularu dziesmu kas veltītas padomju cilvēku darba entuziasmam, lielajam

komunisma celtņem. Gandrīz pilnīgi trūkst masu dziesmas kā pieaugušo, tā arī bērnu korim.

Tas viss ir tāpēc, ka daudzi komponisti nepazīst pietiekami dziļi dzīvi, bijuši pasīvi, nevis radoši droši klasisko tradīciju izmantošanā, ka bieži vien profesionālā meistariība bijusi zemā līmenī. Kamēr mūsu komponisti neatbrīvosies no šiem trūkumiem, viņi nespēs pilnā mērā apmierināt arvien pieaugošās padomju cilvēku prasības. Bet viņi to spēj paveikt, un viņiem tas jāpaveic. Mūsu valstī komponistiem taču dotas neaprobežotas iespējas, radīt visi apstākļi muzikālās kultūras patiesam uzplaukumam. Komponistiem vērīgi, nepārtraukti jāstūde klausītāju prasības, jāzina un ar visu sirdi jāizjūt viņu centieni, vēlēšanās un sapni.

Rezumējot to, kas padarījis trīs gados pēc VK(b)P CK lēmuma publicēšanas, padomju tautai tiesības sacīt, ka padomju muzikas panākumi varēja būt un tiem jābūt ievērojamā lielākiem, ka nav pamata pārāk izcelt esošos panākumus. Bet, ko tur slēpt, kā Padomju komponistu savienībā, tāpat Mākslas lietu komitejā palaiķam izpaužas tieši šāda tendence. Turklāt — vai var saukt par normālu to faktu, ka no visām astoņpadsmit jaunajām padomju operām, kas pēdējā gadā inscenētas muzikālajos teātros, grūti nosaukt tādu, kas būtu guvusi īstenu visas tautas atzinību. Vai padomju muzikas attīstību vēl joprojām netraucē tendence slavēt jaunās kompozīcijas, bieži vien bez pietiekama pamata?

Vispārējā padomju muzikas mākslas pacēlumā, neraugoties uz zināmiem sasniegumiem, vēl turpina atpalikt padomju muzikas zinātne un muzikas kritika. Pietiek pasacīt, ka tik svarīgs uzdevums kā mācības grāmatu sastādīšana konservatorijām un muzikas skolām sevišķi padomju krievu un vispārējās muzikas vēstures mācības grāmatu sastādīšana, tiek risināta lēni un neapmierinoši. Piemēram, padomju muzikas vēstures grāmata, ko sagatavo Maskavas valsts konservatorijas krievu muzikas vēstures katedra, pēc plāna tiks nodota ražošanai tikai 1953. gada sākumā! Līdz šim laikam nav izdots neviens vairāk vai mazāk plaši zinātnisks darbs par tagadnes tautas dziesmu daiļrades un muzikālās estētikas jautājumiem. Muzikas kritiki ļoti reti runā par padomju muzikas daiļrades problemām. Viņi vēl joprojām aprobežojas ar valsts muzikas dzīves radošo notikumu pasīvu reģistrāciju. Viņu zinātniskie darbi un kritiskie raksti nevirza uz priekšu padomju muzikas daiļradi, neļaujot komponistiem jauniem aizraušiem daiļrades uzdevumiem. Vai tad jābrīnās, ka muzikas teoretisku autoritāte komponistu vidū bieži vien nav tik augstā līmenī, kādā tai vajadzētu būt?

Krievu muzikāli kritiskās domas klasiku — Stasova, Serova, Dodejskova aizrautīgā kalpošana savas tautas mākslai ir piemērs mūsu muzikas kritiķiem, mūsu muzikas teoretiekiem. Padomju muzikas teoretiekiem der atcerēties, ka krievu muzikas kritiķi klasiski bija tuvi draugi, autoritatīvi padomdevēji saviem biedriem — komponistiem.

Katra māksliniķa radošās darbības jēga ir kalpošana savai tautai, tagadnes dzīves aktuālāko problēmu atspoguļošana mākslinieciskos tēlos. Laimīgums bija Puškina un Glinkas, Čaikovska un Tolstoja iedvesmas avots. Mūsu socialistiskās dzīves īstenībai katru dienu jāiedvesmo padomju muzikāli radīt mākslinieciskus šedevrus. Vai būtu par to vēl jārunā, cik daudz mākslinieciskai daiļradei sniedz rosmes pilnais komunisma tuvošanās laikmets!

VK(b)P CK vēsturiskais lēmums savītoja visas valsts muzikālo dzīvi, sniedza lielisku programmu padomju muzikas pacēlumam un augšanai. Izpildot šo programmu, nelokāmi sekojot bolševiku partijas gudrajiem norādījumiem, nemitīgi izkopjot savu meistariību padomju muzikas mākslas darbinieki gūs jaunus panākumus un radīs padomju muzikas klasiku, kas būs viens no lielā staliniskā laikmeta ievērojamākā kultūras sasniegumiem.

(Laikraksta «Sovetskoje Iskustvo» 12. numura ievads)

Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes dienai veltīta literatūra

Sakarā ar Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes 33 gadadienu PSRS Savienības Kara ministrijas militārās literatūras apgāds laiž klajā vairākas jaunas grāmatas.

No dailliteratūras grāmatām iznākušas: krājums «Stalingradieši» — Stalingradas iedzīvotāju stāsti par varonīgo pilsētas aizstāvēšanu Lielā Tēvijas kara dienās, M. Ingores grāmata «Sīci-

